

Závery Rady z 19. novembra 2010 o iniciatíve *Mládež v pohybe* – jednotný prístup v reakcii na výzvy, ktorým čelia mladí ľudia

(2010/C 326/05)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

SO ZRETELOM NA:

1. stratégiu *Európa 2020*, v ktorej sa stanovujú ambiciózne ciele pre zabezpečenie inteligentného, inkluzívneho a udržateľného rastu, ktoré sa majú splniť v priebehu nasledujúcich desiatich rokov, a v ktorej sa zdôrazňuje najmä potreba opatrení na zlepšenie úrovne vzdelávania, zvýšenie zamestnanosti a podporu sociálneho začlenenia a identifikuje sa osobitný hlavný cieľ EÚ v súvislosti so vzdelávaním ⁽¹⁾, ako aj ďalšie ciele týkajúce sa zamestnanosti ⁽²⁾, sociálneho začlenenia ⁽³⁾ a výskumu a inovácie ⁽⁴⁾;
2. závery Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave („ET 2020“) ⁽⁵⁾, ktorý je aj naďalej základom takejto spolupráce a dopĺňa stratégiu *Európa 2020* zdôrazňovaním, že vzdelávanie a odborná príprava majú významným spôsobom prispievať k riešeniu mnohých sociálno-ekonomických, demografických, environmentálnych a technologických výziev, pred ktorými dnes Európa stojí, pričom sa v uvedených záveroch stanovujú štyri strategické ciele ⁽⁶⁾ zamerané na zabezpečenie udržateľnej ekonomickej prosperity a zamestnateľnosti, ako aj osobné, spoločenské a profesijné naplnenie všetkých občanov;
3. uznesenie Rady z 27. novembra 2009 o obnovenom rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže (2010 – 2018) ⁽⁷⁾, v ktorom sa uznáva, že podpora sociálnej a profesionálnej integrácie mladých žien a mužov je zásadným prvkom na dosiahnutie cieľov stratégie Európy pre rast a zamestnanosť zároveň s podporou osobného naplnenia, sociálnej súdržnosti a aktívneho občianstva. Je zásadne dôležité umožniť mladým ženám a mužom čo

najlepšie využiť svoj potenciál. V uznesení sa preto žiada o špecifické iniciatívy v oblasti mládeže – t. j. politiky a činnosti zamerané osobitne na mladých ľudí v oblastiach, ako sú neformálne vzdelávanie, účasť, dobrovoľnícke činnosti, práca s mládežou, mobilita a informovanosť, sociálne začlenenie, kultúra a zdravie. Žiada sa tiež o iniciatívy na začlenenie – t. j. iniciatívy, ktoré majú umožniť medziodvetvový prístup medzi politikami zameranými na mládež a inými relevantnými oblasťami politik;

4. v rámci stratégie *Európa 2020* by členské štáty a Európska únia mali uskutočniť reformy zamerané na inteligentný a inkluzívny rast, t. j. rast založený na znalostiach a inovácii, ktorý umožňuje maximálnu účasť. Tieto reformy sa mali zamerať na zlepšenie kvality vzdelávania a odbornej prípravy, posilnenie výskumu a podporu inovácie a prenosu znalostí v celej EÚ. Mali by podporovať podnikanie a pomáhať pri premene kreatívnych nápadov na inovačné produkty, služby a procesy, ktoré môžu byť zdrojom rastu, kvalitných a udržateľných pracovných miest a územnej, hospodárskej a sociálnej súdržnosti a mali by efektívnejším a účinnejším spôsobom reagovať na európske a celosvetové spoločenské výzvy.

VÍTA:

oznámenie Komisie *Mládež v pohybe*: iniciatíva zameraná na aktivizovanie potenciálu mladých ľudí smerom k inteligentnému a udržateľnému rastu pre všetkých v Európskej únii ⁽⁸⁾, v ktorom sa mladí ľudia posúvajú do ústredia rámcového programu pre EÚ;

A ZÁROVEŇ SO ZÁUJMOM OČAKÁVA, ŽE:

sa zväžia návrhy uvedené v iniciatíve, ktorá obsahuje kľúčové nové činnosti a posilňuje existujúce činnosti na európskej úrovni i na úrovni členských štátov s cieľom pomôcť mladým ľuďom reagovať na množstvo sociálno-ekonomických výziev, pred ktorými stoja, a dosiahnuť úspech v znalostnej spoločnosti;

UZNÁVA, ŽE:

1. hoci prosperita Európy do veľkej miery závisí od jej mladých ľudí, priveľa z nich ešte stále čelí značným problémom pri naplňaní svojho potenciálu a prispievaní k spoločnosti: priveľa z nich opúšťa školu bez kvalifikácie alebo dostatočných zručností, nedokáže si zaistiť zamestnanie a stojí pred

⁽¹⁾ Cieľ sa zaoberá dvoma oblasťami: Znížiť mieru predčasného ukončenia štúdia na menej ako 10 % a zvýšiť podiel ľudí vo veku 30 – 34 rokov, ktorí ukončili terciárne alebo rovnocenné vzdelanie, aspoň na 40 %.

⁽²⁾ Zvýšiť mieru zamestnanosti žien a mužov vo veku 20 – 64 rokov na 75 %, a to aj prostredníctvom väčšej účasti mládeže, starších pracovníkov a pracovníkov s nízkou kvalifikáciou a lepšieho začlenenia legálnych migrantov.

⁽³⁾ Vymaniť aspoň 20 miliónov ľudí z ohrozenia chudobou a sociálnym vylúčením.

⁽⁴⁾ Zlepšovať podmienky pre výskum a vývoj najmä s cieľom zvýšiť celkovú úroveň verejných a súkromných investícií v tomto odvetví na 3 % HDP.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 119, 28.5.2009.

⁽⁶⁾ cieľ 1: úsilie, aby sa celoživotné vzdelávanie a mobilita stali realitou; cieľ 2: zlepšovanie kvality a efektivity vzdelávania a odbornej prípravy; cieľ 3: podpora spravodlivosti, sociálnej súdržnosti a aktívneho občianstva; cieľ 4: posilňovanie tvorivosti a inovácie vrátane podnikavosti na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 311, 19.12.2009.

⁽⁸⁾ Dokument 13726/10.

rizikom sociálneho vylúčenia, čo so sebou prináša vysoké náklady pre jednotlivca ako aj pre spoločnosť ako celok. Náprava tejto situácie si vyžaduje jednotnejší medziodvetvový prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave, mládeži, zamestnanosti a sociálnym politikám, ktorý vychádza zo súčasných silných stránok a v rámci ktorého sa vytvárajú účinné nové opatrenia;

2. realizácia národných stratégií celoživotného vzdelávania a príslušných nástrojov, ktoré majú kľúčový význam pre to, aby sa nielen mladým ľuďom, ale aj dospelým umožnilo získať, zachovávať si a rozvíjať znalosti, zručnosti a kompetencie počas celej ich kariéry, zostáva výzvou pre mnoho členských štátov. Potrebné sú najmä pružnejšie spôsoby vzdelávania, ktoré by ľuďom umožnili prechádzať v rôznych štádiách života medzi rôznymi systémami vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj medzi prostrediami formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia, a ktoré by pritiahli aj nekonvenčných učiacich sa;
3. v nadchádzajúcich rokoch si bude čoraz viac zamestnaní vyžadovať vysokú kvalifikáciu⁽¹⁾, a predsa má dnes EÚ menší podiel osôb s vysokoškolským alebo rovnocenným vzdelaním⁽²⁾ a nižší podiel výskumných pracovníkov ako jej konkurenti. Európska schopnosť inovovať si bude okrem toho vyžadovať znalostné partnerstvá a silnejšie prepojenie medzi svetom vzdelávania, odbornej prípravy, výskumu a podnikania, aby sa tak posilnil vedomostný trojuholník. Takto sa tiež poskytne prostriedok na zabezpečenie toho, aby sa osoby vykonávajúce nízkokvalifikovanú prácu dokázali lepšie prispôbiť meniacim sa požiadavkám na trhu práce;
4. mobilita vo vzdelávaní môže okrem naplňovania osobných a sociálno-ekonomických cieľov poskytnúť užitočný spôsob ako zvyšovať zamestnateľnosť a získať alebo zvyšovať profesijné, pedagogické, jazykové, medziľudské, ako aj medzikultúrne kompetencie. Môže tiež prispieť k zlepšeniu kvality vzdelávacích inštitúcií a spolupráce medzi nimi. Hoci sú programy EÚ a jej nástroje politík významným prínosom pre túto oblasť, potenciál mobility vo vzdelávaní sa stále nevyužíva dostatočným spôsobom a táto oblasť je naďalej príliš často výnimkou. Príležitosti mobility vo vzdelávaní v kontexte formálneho vzdelávania by sa mali aktívne podporovať pri skupinách, ako sú mladí dospelí učitelia sa, učitelia, škoolitelia a pedagogickí pracovníci. Mladí dospelí by mali tiež mať možnosť využívať takéto príležitosti v prostredí neformálneho vzdelávania a informálneho učenia. Okrem toho je potrebné preskúmať nové inovačné formy takejto mobility vrátane virtuálnej mobility, pričom by sa mal rozšíriť prístup k mobilite a osobitná pozornosť by sa mala venovať znevýhodneným skupinám a rodovým otázkam;

⁽¹⁾ Podiel pracovných miest, ktoré si vyžadujú vysokú kvalifikáciu, sa zvýši z 29 % v roku 2010 na približne 35 % v 2020 (odhady Cedefop-u).

⁽²⁾ V roku 2009 podiel osôb v EÚ s terciárnym alebo rovnocenným vzdelaním predstavoval 32,3 % (Eurostat).

PRETO SÚHLASÍ, ŽE:

1. pri naplňaní cieľov iniciatívy *Mládež v pohybe* by Európska komisia a členské štáty mali spolupracovať v celkovom kontexte stratégie *Európa 2020* a zabezpečiť pritom súlad s existujúcimi opatreniami, najmä opatreniami prijatými v súlade so strategickým rámcom pre európsku spoluprácu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy „ET 2020“, európskou stratégiou zamestnanosti a obnoveným rámcom pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže. Vykonávanie činností, monitorovanie a postupy podávania správ by sa mali uskutočňovať v týchto rámcoch a v súlade s ich príslušnými celkovými zásadami a cieľmi. Činnosti sa musia úzko koordinovať za účasti a spolupráce príslušných zainteresovaných strán na všetkých úrovniach, a to aj prostredníctvom štruktúrovaného dialógu;
2. integrovanými usmerneniami stratégie *Európa 2020* ⁽³⁾ sa poskytuje rámec pre koordinované politické činnosti, ktorých väčšina je zodpovednosťou členských štátov. Rada pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport by mala prostredníctvom vhodného monitorovania, učenia sa od partnerov a príprav na zasadnutie Európskej rady zohrávať kľúčovú úlohu vo vykonávaní iniciatívy *Mládež v pohybe* a širšej stratégie *Európa 2020*, a to vrátane osobitnej úlohy dosiahnuť hlavný cieľ EÚ pre oblasť vzdelávania a odbornej prípravy;
3. je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na pomoc mladým ľuďom vyriešiť mnohé sociálno-ekonomické výzvy, ktorým čelia. V časoch rozpočtových obmedzení by sa však tieto činnosti mali zamerať na optimalizáciu a racionalizáciu politických cieľov a investícií, a to tak, že sa užšie prepoja s cieľmi stratégie *Európa 2020* a s prioritami strategického rámca „ET 2020“;
4. hoci rozsah pôsobnosti existujúcich programov EÚ, ako je napríklad *program celoživotného vzdelávania, Erasmus Mundus* či *Mládež v akcii*, presahuje rozsah iniciatívy *Mládež v pohybe*, tieto programy jednoznačne významným spôsobom prispievajú k dosiahnutiu jej cieľov, ako aj cieľov stratégie *Európa 2020* všeobecne. Pri tvorbe novej generácie programov by sa mal zohľadniť široký rozsah programov a uznať ich prínos k iniciatíve;
5. by sa malo nabádať na väčšiu mobilitu vrátane mobility s tretími krajinami a kandidátskymi krajinami a mali by sa pritom využívať vhodné programy a mechanizmy. Mobilita vo vzdelávaní by tiež mala mať kvalitatívny rozmer a mala

⁽³⁾ Návrh rozhodnutia Rady o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov: časť II integrovaných usmernení stratégie *Európa 2020*.

by vychádzať z riadne rozvinutej spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami a inštitúciami odbornej prípravy. V záujme zvýšenia kvality a rozmanitosti mobility by sa mal preskúmať potenciál iných existujúcich foriem spolupráce. Mobilita ako taká by sa však nemala považovať za cieľ, ale skôr by sa mala vnímať ako prostriedok na posilnenie nadobúdania znalostí, zručností a kompetencií a na vyriešenie osobných a sociálnych výziev;

ĎALEJ SÚHLASÍ, ŽE:

na vyriešenie uvedených výziev je potrebné prijať opatrenia na úrovni členských štátov i na európskej úrovni, čo – pri plnom rešpektovaní zásady subsidiarity – prispieje k dosiahnutiu všeobecnejších cieľov a hlavných cieľov stratégie Európa 2020, ako aj s ňou súvisiacich hlavných iniciatív.

V rámci hlavnej iniciatívy *Mládež v pohybe* by sa mali zväziť tieto oblasti činnosti:

S osobitným zameraním na oblasť vzdelávania a odbornej prípravy:

- podpora plnej realizácie integrovaných stratégií celoživotného vzdelávania,
- zabezpečenie nadobúdania kľúčových kompetencií, ktoré každý, najmä osoby zo znevýhodneného prostredia, potrebuje na to, aby uspel v znalostnej spoločnosti,
- zvýšenie účasti na terciárnom alebo rovnocennom vzdelávaní,
- zvýšenie kvality a prítťažlivosti vzdelávania na všetkých úrovniach, najmä vysokoškolského vzdelávania a odborného vzdelávania a prípravy,
- podpora výhod mobility vo vzdelávaní ako nárast znalostí, zručností a skúseností.

S osobitným zameraním na oblasť mládeže:

- podpora medziodvetvového prístupu medzi politikami zameranými na mládež a inými relevantnými oblasťami politik,
- zvýšenie kvality i kvantity mobility pre všetkých mladých ľudí, najmä tých, ktorí majú menej príležitostí, v prostrediach neformálneho vzdelávania a informálneho učenia,
- podpora výsledkov neformálneho vzdelávania a informálneho učenia a zlepšenie ich uznávania, aby tak

mladí ľudia mali ľahší prístup k formálnemu vzdelávaniu a odbornej príprave i na trh práce,

- nabádanie mladých ľudí na účasť na demokratickom živote.

S osobitným zameraním na oblasť zamestnanosti:

- politiky týkajúce sa vzdelávania a odbornej prípravy, mládeže a zamestnanosti by riadne koordinovaným spôsobom mali zahŕňať sled krokov, ktoré mladí ľudia musia vykonať pri prechode zo vzdelávania k pracovnému životu. Politikami zamestnanosti by sa malo prispieť k zníženiu nezamestnanosti mládeže a k zlepšeniu jej pracovných vyhliadok, čo by bolo kľúčovým príspevkom k dosiahnutiu cieľa zvýšenia miery zamestnanosti na 75 % stanoveného v stratégii pre zamestnanosť a rast Európa 2020;

VYZÝVA PRETO ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÍSLUŠNÝCH PRÁVOMOCÍ:

v plnej miere realizovali existujúce činnosti a vypracovávali budúce politické iniciatívy zamerané na dosahovanie všeobecných cieľov iniciatívy *Mládež v pohybe* v rámci všeobecného kontextu stratégie Európa 2020, ako aj na splnenie hlavného cieľa EÚ, ktorý sa konkrétne vzťahuje na vzdelávanie a odbornú prípravu.

Členské štáty a Komisia by pri tom mali:

1. zabezpečiť úzku spoluprácu a koordináciu medzi všetkými súvisiacimi oblasťami politiky, najmä oblasťami vzdelávania, mládeže, sociálnych vecí, zamestnanosti, výskumu a inovácie, aby sa tak preskúmala možnosť spoločných cieľov;
2. zabezpečiť, aby Rada pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport a iné relevantné zloženia Rady zohrávali v stratégii Európa 2020 plnohodnotnú úlohu, a to najmä prostredníctvom pravidelného informovania Európskej rady o pokroku v naplňaní hlavných cieľov EÚ;
3. zabezpečiť plné a efektívne využívanie programov a rozpočtov EÚ a zracionalizovať ho, napríklad aj ich prípadným prepojením na vnútroštátne a regionálne zdroje a zvážením využitia európskych štrukturálnych a kohéznych fondov a Európskej investičnej banky;
4. vyvinúť snahu o maximalizáciu potenciálu iných zdrojov a možných nových zdrojov financovania na podporu mobility vo vzdelávaní a na trhu práce;
5. zväziť dôsledky týchto záverov pre ďalšiu generáciu programov EÚ a ďalší finančný rámec EÚ.